

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudce zpravodaje JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: J. J., zastoupeného JUDr. Robertem Lososem, advokátem, se sídlem Plzeň, nám. Republiky 3, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, se sídlem Plzeň, Škroupova 18, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. července 2011, č. j. DSH/3720/11, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 28. února 2013, č. j. 17 A 62/2011 - 41,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci jako náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti částku 4 114 Kč, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce JUDr. Roberta Lososa, advokáta, se sídlem náměstí Republiky 3, Plzeň.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Městský úřad Tachov, odbor dopravy a silničního hospodářství (dále též „městský úřad“), shledal svým rozhodnutím ze dne 15. února 2011 č. j. 8359/2010-ODSH-16 žalobce vinným ze spáchání přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, kterých se měl dopustit tím, že dne 21. září 2010 řídil nákladní soupravu s návěsem, u níž došlo k uvolnění obou levých kol na druhé nápravě nákladního automobilu. Tato uvolněná kola ohrozila další účastníky silničního provozu a jedno z nich způsobilo škodu na protijedoucím vozidle ve výši 70 000 Kč. Podle městského úřadu tak žalobce nejen řídil technicky nezpůsobilé vozidlo, ale navíc též porušil povinnost chovat se

ohleduplně a ukázněně, aby svým jednáním neohrožoval život, zdraví nebo majetek jiných osob ani svůj vlastní. Tím porušil ustanovení § 22 odst. 1 písm. a) bodu 3 a § 22 odst. 1 písm. l) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a dále ustanovení § 4 písm. a) a § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu). Za tyto přestupky uložil městský úřad žalobci pokutu ve výši 8 000 Kč, zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 6 měsíců, a dále mu stanovil povinnost nahradit náklady řízení v paušální částce 1 000 Kč.

[2] Žalovaný Krajský úřad Plzeňského kraje změnil na základě žalobcova odvolání v záhlaví označeným rozhodnutím rozhodnutí městského úřadu v části výroku tak, že právní kvalifikaci zúžil pouze na řízení vozidla, které je technicky nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích tak závažným způsobem, že bezprostředně ohrožuje ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích, tedy na porušení § 22 odst. 1 písm. a) bodu 3 zákona o přestupcích. Ve zbytku napadené rozhodnutí potvrdil.

[3] Krajský soud v Plzni vyhověl podané žalobě a rozhodnutí krajského úřadu zrušil. Odmítl sice označit rozhodnutí krajského úřadu za nepřezkoumatelné, ztotožnil se však s žalobním bodem poukazujícím na to, že ve věci byly zpracovány dva protichůdné znalecké posudky. První, zadaný městským úřadem a vypracovaný Ing. Pavlíkem, označil za příčinu uvolnění kol nedbalost žalobce při jejich výměně, resp. kontrole, zatímco druhý, vypracovaný Ing. Kešnerem a předložený žalobcem, konstatoval, že z materiálů založených ve spise nelze žádný hodnověrný závěr o příčině události učinit. Podle krajského soudu se měl správní orgán za této situace pokusit rozpor odstranit výsledkem jednoho, případně obou znalců, popřípadě nechat vypracovat třetí, revizní znalecký posudek. Jestliže tak neučinil, porušil tím zásadu materiální pravdy zakotvenou v § 3 správního řádu a pravidla hodnocení důkazů upravená v § 50 odst. 4 správního řádu. Zatížil tak své řízení vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[4] Proti výše uvedenému rozsudku Krajského soudu v Plzni podal žalovaný (dále též „stěžovatel“) dne 10. dubna 2013 kasační stížnost. Zároveň s ní požádal stěžovatel o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Této žádosti Nejvyšší správní soud nevyhověl (usnesení ze dne 2. května 2013 č. j. 6 As 61/2013-20).

[5] Pokud jde o podstatu sporu, stěžovatel namítal, že nelze hovořit o protichůdných znaleckých posudcích, neboť znalci neměli k dispozici srovnatelné podklady. Ing. Pavlík vycházel z digitálních fotografií pořízených Policií České republiky, které svojí kvalitou dovozovaly učinění konkrétních závěrů. Naopak Ing. Kešner měl k dispozici pouze podklady poskytnuté právním zástupcem žalobce, který je ofotil ze spisu. Znalecké posudky pak nedospěly k rozdílným závěrům v meritu věci, neboť znalec Ing. Kešner pouze nebyl schopen na základě podkladů poskytnutých žalobcem posoudit příčinu odpadnutí kola, a tedy se k meritu věci vůbec nevyjadřoval. Stěžovatel má za to, že s ohledem na tyto okolnosti byl oprávněn posoudit věrohodnost a důkazní hodnotu obou znaleckých posudků.

[6] Dále stěžovatel namítá, že neporušil povinnost zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, jak mu vytýká krajský soud. Z provedených důkazů podle něj vyplývá, že v úvahu připadala pouze jediná verze skutkového děje, tedy odpadnutí kol v důsledku nedostatečného utažení matic a šroubů. Žádnou jinou možnou příčinu upadnutí kol technického charakteru (např. ulomení náboje kola či šroubů) neuvedl ani obviněný v rámci své procesní obrany, ani znalec Ing. Kešner ve svém posudku. Stěžovatel nemůže přijmout neurčitou tezi, že „kola z vozidel prostě padají“. Závěr o nedostatečném utažení matic kol je logický a vyplývá nejen z posudku Ing. Pavlíka, ale též z dalších důkazů (rozpory ve výpovědích obviněného týkající se toho, v jakém místě údajně kola dotahoval, zjištění policie na místě nehody, dokonce i z laického posouzení pořízené fotodokumentace).

[7] Žalobce se ke kasační stížnosti vyjádřil v tom smyslu, že tvrdí-li stěžovatel, že si oba znalecké posudky neodporují, jde o účelové tvrzení, jež nemá oporu ve správním spise. Ing. Kešner dospěl k jasnému závěru, že bez fyzické prohlídky vozidla není možné znalecky zjistit příčinu uvolnění šroubových spojů kol a vyloučit technickou závadu. Kvalita fotografické dokumentace, kterou měli oba znalci k dispozici, tudíž nehraje žádnou roli, neboť potřebné části vozidla neměl k dispozici ani jeden z nich. Žalobce dále poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. května 2011 č. j. 7 As 4/2011-79, o který opřel své rozhodnutí i krajský soud a z něhož vyplývá, že správnímu orgánu nesvědčí pozice arbitra, znalce, případně revizního znalce, jenž by byl s to usuzovat, který znalecký posudek je správný a který nikoliv.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud shledal, že podmínky řízení jsou splněny, a kasační stížnost vyhodnotil jako přípustnou, neboť byla podána včas (§ 106 odst. 2 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů [dále jen „s. ř. s.“]) osobou oprávněnou (§ 102 s. ř. s.) a stěžovatel byl v řízení řádně zastoupen (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Důvody stížnosti, jak je stěžovatel obsahově vymezil, se opírají o § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Kasační stížnost není nepřipustná ani z jiných důvodů stanovených zákonem (§ 104 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud dále zkoumal, zda napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), avšak žádné takové vady neshledal.

[9] Nejvyšší správní soud poté kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[10] Nejvyšší správní soud nejprve pro pořádek uvádí, pokud jde o použitou terminologii, že striktně vzato lze ve správním řízení za znalecký posudek označit pouze takový posudek, který podal znalec ustanovený správním orgánem podle § 56 správního řádu. Uvedený pojem ovšem správní praxe běžně užívá i pro posudky vyhotovené soudním znalcem a předložené účastníkem řízení (příčemž např. v řízení před soudem se takové označení opírá o výslovnou úpravu v § 127a občanského soudního řádu). V nyní posuzovaném případě je toto širší užití pojmu zcela přijatelné, neboť autoři obou posudků jsou soudními znalci příslušného oboru i specializace a jejich posudky obsahem i formou splňují náležitosti stanovené v § 13 vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích

a tlumočnicích, ve znění pozdějších předpisů, tudíž je namístě s těmito posudky jako se znaleckými nakládat.

[11] Pokud jde o věcné posouzení, Nejvyšší správní soud nemůže souhlasit se stěžovatelem v tom, že by mezi předloženými znaleckými posudky nebyl rozpor. V daném případě se sice nejedná o situaci, že by dva znalci dospěli na základě totožných skutečností k opačným výsledkům ohledně příčiny dopravní nehody, to však význam rozporu mezi jejich závěry nikterak neumenšuje. Ing. Kešner totiž tvrdí, že na základě podkladů, které měl k dispozici (a mezi něž patří i znalecký posudek Ing. Pavlíka), nebylo možno dospět k žádnému přesvědčivému závěru ohledně příčiny odpadnutí kola na žalobcově automobilu, resp. že nebylo možno na základě těchto podkladů s jistotou vyloučit příčinu technickou, zatímco Ing. Pavlík na základě těchto podkladů dospěl k jednoznačnému závěru o příčině uvolnění levého kola druhé nápravy. Takový metodologický spor nelze hodnotit jinak než jako rozpor mezi znaleckými posudky. Účastník řízení musí mít v obecné rovině možnost, aby kvalifikovaně zpochybnil spekulativní znalecký posudek vystavený na nedostatečných podkladech a vynutil si prostřednictvím autority jiného znalce zpracování posudku revizního. Opačný závěr, totiž že něco takového v podstatě není možné, neboť se nebude jednat o „ryzí“ rozpor ve výsledcích znaleckého zkoumání, by vedl z pohledu účastníka řízení k absurdním výsledkům.

[12] Uvedené platí samozřejmě za podmínky, že oba znalci mají k dispozici totožné či alespoň srovnatelné podklady. Po přezkoumání správního spisu dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že v daném případě tomu tak bylo – relevantní podklady, které byly k dispozici oběma znalcům, lze považovat za srovnatelné. Tvrzení stěžovatele, že kvalita digitálních fotografií pořízených policií a založených ve spise na elektronickém médiu, z nichž vycházel znalec Ing. Pavlík, se výrazně (k horšímu) liší od vytištěné verze, z níž vycházel znalec Ing. Kešner, nemá žádnou relevanci. Znalec Ing. Kešner totiž založil své úvahy o nedostatečných podkladech nikoliv na nedostatečné detailnosti (kvalitě) provedených fotografií, nýbrž zejména na tom, že určité záběry úplně chybí (např. otvory pro šrouby, vnitřní závity upadnutých kol) a že nadto nebylo možné provést zkoumání jakosti materiálu, protože tyto prvky nebyly fyzicky zajištěny policií (což je podle názoru tohoto znalce jinak obvyklý postup). Ostatně tvrzení stěžovatele se nadto ukázalo jako nepodložené. Fotografie na CD založeném na č. l. 59 mají malou velikost a nekvalitní rozlišení, tudíž po jakémkoliv pokusu o přiblížení přestávají být detaily na nich zřetelné. Neposkytují tudíž významně detailnější informace o stavu šroubů, disků a náboje kola, než fotografie vytištěné.

[13] Je tedy nepochybné, že závěry obou znalců jsou ve vzájemném v rozporu. Vždyť Ing. Kešner otevřeně uvádí, že tak jednoznačné závěry, k nimž dospěl Ing. Pavlík, nebylo možné na základě předložené dokumentace korektně učinit. Na vzniklou situaci je tudíž možno plně vztáhnout závěry výše uvedeného rozsudku zdejšího soudu č. j. 7 As 4/2011-79, kde se uvádí: „*Nastane-li pak situace, kdy se ve svých závěrech posudky rozcházejí a nejedná se přitom o markantní, laikem rozpoznatelný a bez technických znalostí vysvětlitelný rozpor, správnímu orgánu nesvědčí pozice arbitra, znalce, případně revizního znalce, jenž by byl sto usuzovat, který znalecký posudek je správný a který nikoliv. Rozpory a nesrovnalosti ve znaleckých posudcích lze odstranit v první řadě prostřednictvím výsledku znalce, popřípadě znalců obou. Pokud by ani tyto výsledky nevedly k objasnění nejasností, bylo by namístě přistoupit k dalšímu znaleckému zkoumání nebo reviznímu znaleckému posouzení.*“

Předmětem případného výsledku znaleců samozřejmě může být i otázka, jaká konkrétní technická (tedy žalobcem nezaviněná) příčina odpadnutí dvou levých kol by připadala v teoretické rovině v úvahu – tedy skutečnost, kterou stěžovatel v posudku Ing. Kešnera postrádá – a proč ji nelze vyloučit na základě pořízených fotografií.

[14] Tento případ má však ještě druhou rovinu. Jestliže stěžovatel sám v kasační stížnosti uvádí, že z provedených důkazů vyplývala pouze jediná možná varianta skutkového děje a obviněný nenabídl žádnou jinou uvěřitelnou variantu v rámci své procesní obrany, nabízí se otázka, zda vůbec bylo na místě zadávat první znalecký posudek provedený Ing. Pavlíkem, navíc v situaci, kdy policie neshledala důvod k zajištění vozidla a technické prvky tak nemohly být znalecům fyzicky k dispozici. Nejvyšší správní soud v tom spatřuje určitý alibismus správních orgánů, které se raději zaštití autoritou znalce, jenž věc posoudí za ně, místo aby provedly vlastní pečlivou argumentaci, analýzu důkazů svědčících o průběhu skutkového děje (např. že se v daném případě nepodařilo dohledat na místě nehody matice kol) a obrany obviněného (včetně průběžných změn jeho tvrzení), resp. aniž by si položily otázku, je-li znalecký posudek účelný, resp. lze-li ho vůbec – při absenci věci, jež by mohla být znalecky ohledána – *lege artis* zpracovat [srov. v této souvislosti nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 335/05 ze dne 6. 6. 2006 (N 116/41 SbNU 453) k věrohodnosti důkazu, resp. k zásadě zákazu deformace důkazu]. Jinými slovy, jestliže byl městský úřad přesvědčen o prokazatelnosti obvinění již na základě posouzení důkazní situace, pak zadání znaleckého posudku při nedostatečných podkladech pro jeho zpracování mohlo představovat nadbytečný krok.

[15] Za této situace může samozřejmě korektní vyrovnání se s rozporem mezi znalci představovat i odmítnutí posudku Ing. Pavlíka jako kvalifikovaně zpochybněného jiným znalcem, aniž by to vedlo ke změně ve výroku rozhodnutí. Jestliže z doplněného dokazování nevystane žádná pravděpodobná technická příčina odpadnutí obou kol a jestliže ostatní důkazy provedené v daném řízení podle přesvědčení stěžovatele dostačují k tomu, aby vytvořily ucelený řetězec svědčící o vině žalobce, může nově vystavět svou argumentaci na těchto zbylých důkazech. Takovou možnost – tedy že je možno v obdobných případech dospět k výroku o vině i bez opory ve znaleckém posudku – rozhodně nelze předem vylučovat. To platí zejména, pokud procesní obrana obviněného není vůbec způsobilá vyvolat pochybnosti o tom, že obviněný delikt spáchal (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. června 2013 č. j. 6 As 25/2013-23, který aproboval též Ústavní soud usnesením sp. zn. I. ÚS 2662/13 ze dne 24. října 2013).

[16] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že Krajský soud v Plzni dospěl ve svém rozsudku ke správnému právnímu závěru, že správní orgán nebyl za dané důkazní situace oprávněn si sám učinit závěr o použitelnosti jednoho znaleckého posudku a odmítnout závěry posudku druhého. Krom toho, je to především krajský soud, který je povolán přezkoumat napadené správní rozhodnutí v tzv. plné jurisdikci, včetně otázek skutkových a provedeního dokazování, o nichž si sám učiní úsudek; intervence ze strany kasačního soudu je v tomto ohledu výjimečná a omezuje se na vady řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Žádné takové, jak již bylo uvedeno výše, Nejvyšší správní soud v řízení před krajským soudem neshledal.

[17] Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Plzni v souladu s § 110 odst. 1 větou druhou s. ř. s. vyhodnotil jako nedůvodnou a zamítl ji.

IV. Náklady řízení

[18] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., aplikovaného na základě § 120 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Naopak žalobce měl ve věci plný úspěch, a proto mu Nejvyšší správní soud přiznal náhradu nákladů řízení, jež uplatnil.

[19] Žalobce prostřednictvím svého právního zástupce podal vyjádření ke kasační stížnosti. Podání vyjádření představuje úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Odměna za jeden úkon právní služby činí podle § 7 bodu 5, aplikovaného na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, 3 100 Kč a podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu je třeba k ní přičíst 300 Kč na úhradu hotových výdajů, celkem tedy 3 400 Kč. Protože zmocněný advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok o částku 714 Kč odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Žalobci se tedy přiznává náhrada nákladů řízení spočívajících v odměně, hotových výdajích a dani z přidané hodnoty advokáta v celkové výši 4 114 Kč. K zaplacení náhrady nákladů řízení byla stěžovateli stanovena přiměřená lhůta v délce jednoho měsíce.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. listopadu 2013

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu